Nr. 23. Sibiiu, Sâmbătă 26 Februarie (10 Martie) 1883. Anul XXXI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. consist. 144 plen. 1883.

Cerculariu

cătră on. membri, clericali şi mirenesci, ai sinodului ordinariu şi estraordinariu — electoral al protopresbiteratului greco-oriental Sibiiu.

După ce din partea Ven. Consistoriu archidiecesan s'au făcut în sensul legilor bisericesci dispositiunile de lipsă pentru intregirea definitivă a postului de Protopresbiter al tractului Sibiiului, şi onorifica missiune, de a convoca şi conduce sinodul protopresbiteral îmmulţit pentru alegerea de Protopresbiter prin ven. hotărîre consistorială dto 22 Ianuariu a. c. Nr. 104 plen. s'a încredinţat mie: am onoare a convoca prin aceasta, în sensul „Instrucţiunei pentru procedura la alegerea de Protopresbiter" pre on. membrii ai sinodului protopresbiteral al tractului Sibiiului, ordinari şi îmmulţit: preoţi şi mireni, la Sinodul electoral, ce se va ţinè **Marţi 15/27 Martie la** 11 oare a. m. în sala cea mare a seminariului nostru archidiecesan Andreian din Sibiiu pentru alegerea de Protopresbiter al tractului Sibiiului, ear' pre on. membrii ai Comitetului protopresbiteral, preoţi şi mireni, la şedinţa preconsultătoare prescrisă în lege pe Luni 14/26 Martie a. c. la 4 oare d. a. tot în sala seminarială prementţiunată.

Actul acesta momental, conform prescriselor legei şi conform datorinţei noastre creştinesci, se va începe cu cultul dumnedeesc, ce se va celebra în ḑiua alegerei la 9 oare dimineaţa în biserica parochială din cetate în Sibiiu, după a cărui terminare va urma immediat întrunirea sinodului electoral.

Sibiiu 22 Februarie 1883.

Zacharia Boiu jun. m. p.,
comisariu consistorial.

Într'unirea alegătorilor în Sibiiu.

Cu toate că timpul a fost pentru esterni foarte nefavorabil, concursul alegătorilor la într'unirea sau conferenţa de eri anunciată în Nr. de Marţi al foaiei noastre*), concursul a fost aşa de mare, încât sala dela „împăratul romanilor" trebuia să fie de patru ori mai mare, ca să încapă pe toţi.

A fost o într'unire din cele mai imposante din toate într'unirile parţiale. Să ḑicem minimul şi nu putem ḑice mai puţin de 2000. Erau alegătorii în sală om de om, în galerii asemenea: în sală şi încăperile de lângă sala cea mare plin, galeriile din afară şi până jos în curte şi în stradă o mulţime înăduşitoare. Dacă era timpul mai favorabil nici o sală din Sibiiu nu ar fi fost în stare să încapă pe toţi câţi ar fi venit la într'unire.

Dl. G. Baritiu face propunerea de constituire şi adunarea 'l proclamă de president, ear pe dd. D. Comşa şi Dr. Olariu de notari.

Presidentul ca să fie văḑut şi auḑit a trebuit să se suie pe o masă, de unde după un discurs de introducere declară întrunirea deschisă.

N. Cristea cerând cuvêntul, se urcă asemenea pe masă, de unde face o scurtă espunere istorică a situaţiunei politice a românilor din Ungaria şi Transilvania, şi închee cu următoarea propunere de

„Resoluţiune:

„Considerând, că în ţările coroanei unguresci, mai ales în Transilvania, între naţiunile diverse, parte în urma drepturilor avute, parte prin privilegii câştigate, au esistat dela început raporturi de drept, pe picior de o egalitate conformă timpurilor, avênd fie-care naţiune, prin urmare şi Românii universitatea sa ca organ politic;

„Considerând, că raportul acesta de drept în princip nu s'a schimbat, ear' ce s'a schimbat a fost numai abus de putere;

„Considerând că poporul român la 1848 a reclamat acel raport de drept pe basele unei perfecte îndreptăţiri egale;

„Considerând, că însuşi guvernul absolutistic dintre 1850 şi 1860 cu tendenţe germanisătoare, a respectat simţêmêntul egalităţei, îngrigind ca scoalele naţionalităţilor să fie în stare bună şi unde se vedea necesitatea intreveniau organele de atunci energic spre scopul acesta, ferindu-se de amestecul în autonomia bisericească chiar şi a bisericilor cu autonomie neînarticulată în legi;

„Considerând, că în era aşa numită Schmerlingiană raportul naţional din Transilvania a fost restituit, şi pe basa acestei restituiri, prin legi sancţionate, românii au fost rehabilitaţi în posiţiunea de naţiune recunoscută cu biserici autonome, în sensul egalei îndreptăţiri a tuturor cetăţenilor;

„Considerând, că la început, chiar şi în era dualistică, s'au avut în vedere raportul egalităţei, cu toate că naţiunile se reduc la naţionalităţi;

„Considerând că aceeaşi legislaţiune, pentru asigurarea naţionalităţii române, a creat legi, care să scutească autonomia bisericească;

„Considerând însă, că de un timp încoace guvernul pune dinaintea legislaţiunei projecte feliurite de legi, prin care atacă şi vatămă raporturile *ab antiquo* dintre popoarele Ungariei şi Transilvaniei, eludând cu totul garanţiile asecurate prin articuli de lege, *cum sûnt articulii IX şi XLIV din 1868* şi ţinând la maghiarisarea tuturor nemaghiarilor din stat;

„Considerând, că de natura aceasta este şi projectul de lege privitor la scoalele medie, care se desbate acum în casa deputaţilor Ungariei, şi prin care se face ilusorie instrucţiunea secundară naţională pentru *naţionalităţile nemaghiare, prin urmare* şi pentru Români,

„Alegătorii Români din ţinutul Sibiiului declară:

„Văḑând, că projectul din cestiune, care ar trebui, după *firea lucrului*, să aibă în vedere numai cultura, este infiltrat de şovinismul maghiarisărei, căci treptat voiesce să facă din nemaghiarii din Ungaria şi Transilvania, prin urmare şi din Români, material de asimilaţiune;

„Văḑând, mai departe că prin asemenea proiect se declară tocmai din partea organelor chemate a susţinè pacea, liniscea şi ordinea în stat, resboiu esistenţă naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria şi Transilvania, care resboiu, într'un stat poliglot ca al nostru, nu poate avè altă consecenţă decât sigura ruinare a tuturor popoarelor: **protestează sus şi tare** în contra proiectului de lege privitor la scoalele medie, ca în contra unui atentat al baselor, pe care s'au constituit raportul popoarelor din Ungaria şi Transilvania, ca în contra isvorului de nefericire pentru toţi locuitorii, de pe teritoriul coroanei unguresci, şi în fine ca în contra unui act nepatriotic."

Primindu-se propunerea între aclamaţiuni cu unanimitate,

Presidentul declară într'unirea de închisă şi alegătorii părăsesc în ordine esemplară sala.

Atâta partea pragmatică a afacerei, asupra căreia de astădată, din lipsă de spaţiu, ne vedem siliţi

*) În care s'a fost străcurat eroarea de 27 în loc de „25 Februarie" şi „(9 Martie)" a rămas cu totul netipărită.

FOIŢA.

Cristian Waldo
sau
CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.
(Tradus de E. B.)
(Urmare 21).

Drăgălaşa contesă Margareta îl încânta tocmai prin firea ei sinceră sub toate împregiurările. Negreşit, domnişoara Potin o crescuse foarte bine conservându-o naturală şi spontană. Ea se făcu lui Cristiano de tot plăcută refuzând a bè vin. Cristiano avea prejudiţii.

Până ce lumea povestea şi rîdea împregiurul lui Stangstadius, a cărui masă nemişcată şi pururea încărcată, devenise centrul şi ţinta glumelor maliţioase, care însă nu-l atingeau nici decât, Margareta putu spune lui Cristiano, cu ton de confidenţă, care nu-i displăcea, precum uşor este de creḑut, că mătuşă-sa s'a schimbat cu totul faţă cu ea, şi că în loc de a o ocări, ea i-a vorbit cu blândeţă.

— Trebue că baronul, continuà ea, nu i-a spus cum l'am vătămat, sau, sciind aceasta, ea şi-a schimbat planul pentru scopurile sale: destul că eu res pir, de oare ce baronul nu se mai prinde de mine, şi, de m'ar ocări mătuşa mea mâne sau de m'ar trimite să mă pocăiesc în singurătatea dela Dally, eu am să-mi petrec în astă noapte şi să uit toată măhnirea. Dar, eu voiesc să joc şi să sar, căci închipueşteţi, domnule Goefle, acesta este balul cel dintâiu în viaţa mea şi că n'am jucat până astăḑi, decât în odaia mea cu buna Potin. Eu mor de dor să mă încerc în public, dară tot o dată mă tem că voiu fi stângace şi mă voiu încurca în figurile contradanţului frances. Ar trebui să găsesc pe cineva obligent destul să-mi ajute şi să mă conducă.

— Aceasta n'ar fi anevoie de găsit, răspunse Cristiano, şi dacă te increḑi în mine, eu îţi răspund că vei juca, ca şi când ai fi fost la o sută de baluri.

— Bine, eu primesc cu mulţămire. Să aşteptăm până la meḑul nopţii. Să organizăm apoi cu domnii şi cu domnişoarele care sûnt aici, un mic bal particular, într'un capăt al galeriei, şi poate că mătuşa mea, care joacă în salonul cel mare cu personagele cele mai ilustre din ţeară nu va observa repedea vindecare a scrintiturei mele.

Cristiano continuà a conversa una alta cu amabila copilă, şi, ceva încălḑit de Champagne, veselia i se prefăcu fără voie în sentimentalitate, precând un nume, rostit cu glas sonor tocmai lângă el, îl făcu să tresară şi să se întoarcă repede.

— Cristiano Waldo? ḑise un ofiţer tinăr cu faţă sinceră şi veselă; cine l'a văḑut? Unde este el.

— Da, în adevăr, esclamà Cristiano, sculându-se, unde e Cristiano Waldo şi cine l'a văḑut?

— Nimenea, replicà cineva dela altă masă.

— Cine a văḑut vr'o dată faţa lui Cristiano Waldo şi cine o va vedè vr'o dată?

— Dta nu lai văḑut, domnule Goefle? ḑise Margareta cătră Cristiano; nu-l cunosci?

— Nu! Cine este Cristiano Waldo acesta, şi cum de este imposibil ai vedea faţa?

— Dar ai auḑit vorbind de el, numele său te'a surprins

— Da, eu am auḑit de el în Stockholm; însă nu l'am prea băgat în samă, nu-mi aduc aminte.....

— Ei bine, maiorule, ḑise un locotenent tinăr, de oare ce Dta cunosci pe acest Waldo, esplică-ne cine este el, şi ce face. Eu nu sciu încă nimica.

— Maiorul Larrson are să isbutească, ḑise Margareta. Eu atâtea am auḑit spunênd despre Cristiano Waldo, încât promit înainte a nu crede nici un cuvênt din toate câte o să auḑim.

— Cu toate acestea, eu sûnt gata a jura pe onoare că n'am să spun nimic ce nu sciu de bună samă. Cristiano Waldo este un comic italian, care umblă din oraş în oraş, înveselind populaţiile cu spiritul său amabil şi cu veselia sa inalterabilă: spectacolul său consistă...

— Aceasta o scim, ḑise Margareta, şi noi mai scim că el dă representaţiile sale odată în saloane, de altă dată în cârcîme, astăḑi într'un castel, mâne într'o colibă, luând dela cei avuţi foarte mult şi jucând adeseori pentru popor gratis.

— Original, ciudat, ḑise Cristiano, un fel de saltimbanc.

www.digibuc.ro

a nu ne estinde mai departe, dar asupra cărei vom revenì cu altă ocasiune.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Februarie.

Telegramele foilor nemţesci de aici şi raporturile dela foile din Budapesta, ne spun că desbaterea în casa deputaţilor Ungariei este foarte agitată. După ce dl ministru Trefort a pus sasilor în perspectivă pericolul, ce îi aşteaptă din partea românilor, vine dl. min. pres. Tisza şi se plânge asupra sasilor că strică pe românii din ţinuturile, unde locuiesc împreună. Care să fie morala contradicţiunei acesteia?

„P. N". într'un articol de fond cumpănesce atitudinea metropolitului sêrbesc Angyelics, care într'un memorand a aflat, că statutul elaborat de congresul sêrbesc este anticanonic şi se nisuesce a restituì toată puterea bisericească în mânile ierarchiei, de altă parte cumpănesce primirea unei deputaţiuni de membrii ai casei deputaţilor de cătră min. pres. Tisza, cari înteţesc convocarea congresului întrerupt înainte de alegerea metropolitului, şi e de părere că guvernul să sprigineasca pe Angyelici.

Conferenţa din Londra s'a amânat pe Sâmbătă.

În Berlin s'a făcut schimbare în ministeriul de rĕsboiu.

Projectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei..

(Urmare.)

Ministrul de culte austriac a convocat în anul trecut o enquettă, în care bărbaţi de specialitate s'au esprimat în patru direcţiuni.

La scoalele medii din Germania poţi distinge şese categorii: gimnasiu, progimnasiu, gimnasiu real, progimnasiu real, scoală reală supremă şi scoală poporală civilă, şi aceste distincţiuni se manifestează în institute esistente; şi ca să nu ḑic mai mult, mĕ provoc la scoalele Belgiului şi ale Franciei, în cari încă esistă dualismul, — direcţia umanistică şi cea reală, tocmai după cum o distinge şi comisia. Scoala medie unitară faţă cu referinţele actuale şi după cum o consideră autorii opiniei separate, ar fi salt în întunecime, şi la tot casul un esperiment a cărui resultate n'am avut ocasiune să le vedem.

Un capitul al projectului vorbesce despre scoalele medie cu limba de propunere nemaghiară, şi în privinţa aceasta să duce până la basa legei despre îndreptăţirea naţionalităţilor. Projectul permite înfiinţarea şi susţinerea scoalelor medii cu limba de propunere nemaghiară. Această disposiţie dă mari favoruri şi garanţii naţionalităţilor din patrie, şi faţă cu această concesie stă condiţia, ca şi limbei oficiale a statului să se dea atenţie.

În privinţa aceasta se dispune în §. 7., că în institutele cu limba de propunere nemaghiară, să se propună limba maghiară ca studiu obligat. La aceste institute în classa VII şi VIII limba maghiară să se propună unguresce şi esamenul de maturitate încă să se depună în limba ungurească. Toate celelalte ramuri ale învĕţămêntului, toate obiectele de învĕţămênt să se propună în limba institutului respectiv. Singur numai aici se face escepţie şi se dă oare care favor limbei oficiale a statului. Şi eu cred, că dacă respectivii vor judeca după drept, consciincios şi nepreocupat, nu vor afla esagerată această pretensiune, din contră o vor afla foarte justă. Acesta e minimul, ce poate pretinde statul în privinţa limbei oficiale dela institutele cu limba de propunere nemaghiară, pre când statul încrede liberei lor voie statorirea limbei de propunere. Mai vĕd oamenii mare gravamen şi în ceea ce dispune projectul cu privire la esamenul de maturitate. Mĕ provoc la §§. legei despre cualificarea oficialilor publici, cari indigitează la esamenele de maturitate, ca la unele, ce dau cualificare spre a putè dobândì şi purta unele posturi. Dacă ar lipsì ori ce razim, şi acesta singur îndreptăţesce pe stat de a se ingera la esamenele de maturitate. Dacă nici unui stat în lume nu i-ar fi venit în minte să şi reserve dreptul de controlă la esamenele de maturitate, pentru noi chiar şi atunci ar fi aceasta neapĕrat de lipsă în referinţele noastre speciale: şi aceasta o vom face în forma cutare sau cutare, la tot casul însĕ aşa, ca să aibă efect. Fiind-că universitatea este institut de stat, e lucru raţional, că limba cualificărei profesorilor nu poate se fie decât cea maghiară. Dacă în project avem garanţie pentru ridicarea nivelului învĕţămêntului în scoalele medie, aceasta este coa mai supremă, **că adecă diplomă şi cualificaţie profesorală numai la universităţile scientifice maghiare se poate căpàta.** Însĕ On. casă, aceasta ni se dificultează din punct de vedere al naţionalităţii, ni-o dificultează, căci privesc în ea forţă, maghiarisare. Mai aduc contra acesteia şi greutăţi practice, însĕ în privinţa aceasta projectul a provĕḑut îngrigiri în douĕ direcţiuni, mai ântâiu pune un ciclu de 10, şi sub durata acestuia candidaţii la profesură pot face esamenul de cualificaţiune la universitate şi în altă limbă afară de cea maghiară; aceasta este concesie care în felul ei numai are păreche. În a doua direcţie se ajută prin aceea, că în institutele cu limba de propunere nemaghiară, limba maghiară se pune între obiectele obligate, şi astfel dacă acest project — ceea ce să dea Dumneḑeu — va devenì lege — şi legea va avè o viaţă de 10 ani, depunerea esamenului de cualificaţiune în limba maghiară nu va mai întimpina greutăţi.

Şi cum că capitulul despre cualificarea profesoriior a făcut oare care progrese, o recunoasce şi opinia separată.

Şi acest project face posibil şi aceea, ce se aduce fără nici o basă ca gravamen, face posibilă cercetarea universităţilor din strĕinătate.

Cătră cei ce sûnt decişi a ataca acest project din punct de vedere al autonomiei încă am câteva cuvinte, facă bine şi mĕ asculte. (Sĕ auḑim) Nime, şi mai ales din punctul de vedere al liberalismului, nu vrea să facă crimă contra autonomiei. (Întreruperi din stênga estremă; projectul) aceasta nime nu o intenţionează; căci ar fi pĕcat. (Aprobări din dreapta). Voim însĕ se dăm puterei statului dreptul de a putè trăì cel puţin minimal, şi voim se 'l dăm în acea mĕsură, ca aceasta se nu fie spre paguba libertăţii publice; voim se 'l dăm în aceea mĕsură, ca statul, care dela natura sa este supremul factor de cultură sĕşi poată împlinì chemarea sa măreaţă, ethică, culturală. (Aprobări din dreapta în stênga estremă: Sĕrmanul stat!) Binevoiţi şi nu lăsaţi statul maghiar fără arme în lupta culturală; binevoiţi ai da mijloacele, ca el pe terenul cel mai îndreptăţit, pe terenul culturei se poată asigura supremaţia naţiunei, şi se poată păzì interesele sale. (Aprobare din dreapta.) Cărui stat dorim a i da noi acest puţintel drept de controlă? Doară vre unui stat strĕin urgisit necunoscut? republicei lui Cato, sau căruia? Statului maghiar. (Aprobări din dreapta.) A înmulţì pe acest teren puterea statului însemnează a întărì puterea naţiunei (Adevĕr! aşa este! din dreapta.)

Din punct de vedere naţional se acusă naţiunea maghiară şi legislativa, că vrem se maghiarisăm naţionalităţile cu forţa. Aceasta este chimeră, fantasmă, idiotism. În desvoltata stare actuală a spiritului naţional, s'ar putea încerca şi aceasta, când ar dispune Ungaria de 20—25 de milioane esclusiv pentru scopuri culturale, ceea ce este cu neputinţă; şi atunci însĕ numai aşa s'ar putè încerca, dacă statului maghiar i-ar plesnì prin minte se confisce toate institutele; însĕ şi aceasta este cu neputinţă, căci în casul acela toate confesiunile ar face front; până când în spiritul naţional este atât de puternic şi Ungaria nu poate spenda acea sumă spre scopuri culturale, nimenea serios nu va fi îngrigit de soartea naţionalităţilor în Ungaria, şi cine o va provoca, nu va lucra cu consciinţă. (Adevĕr aşa este.)

Naţiunea maghiară a împărţit multe foi albe, a adus legea despre îndreptăţirea naţionalităţilor, a împărţit drepturi în dreapta şi stênga, amicului şi vrăşmaşului cu abundanţa proprie cavalerească ungurească, s'a îngrigit tot pentru alţii, o sileşte timpul să se cugete şi la sine. (Aprobare viuă din dreapta.) Din cea mai adâncă convingere şi cât se poate de călduros recomand projectul de lege On. case spre primire. (Aprobare viuă din dreapta).

Trefort Agoston, ministru de culte şi instrucţiune:

Înainte de a începe pertractarea projectului pus la ordinea ḑilei, se-mi permită On. casă se fac unele observări privitoare la project şi la procesul sĕu de desvoltare, şi se produc unele fapte spre orientarea acelor domni deputaţi, cari n'au fost aici în periodul trecut. (Se auḑim!) Mĕ voi silì se fiu objectiv în această afacere, şi se-o tractez *sine ira et studio,* căci nu vreau se o consider din punct de vedere confesional ori din altul asemenea particulariu, fiind ea interesul culturei maghiare şi a statului maghiar, care tuturora ne sûnt interesele noastre comune.

În 17 Aprile, 1870 a înaintat Br. Eötvös patru projecte de lege, despre afacerile instrucţiunei, dintre cari unul se ocupa cu scoalele medii, căci pe vremea aceea trăiam deşi nu în sĕptămânile, dar în anii de miere ai parlamentarismului nostru, când credeam că toate referinţele statului pot fi şi trebue se fie codificate.

Projectul pentru scoalele medii l'a înaintat Br. Eötvös dietei mai ales pentru aceea, căci cunoscênd el multele lipse ale acestor scoale, şi puţinul resultat al învĕţămêntului, a voit se vindece lipsele, căci nu numai parlamentul, dar chiar ţeara întreagă o pretindea dela el. aceasta şi, şi articlul XXVI. §. 5. din 1791 indigitează apriat că în privinţa aceasta trebue făcută lege, când statoresce şi enunciă principiul controlei supreme, că adecă *res litteraria* — înţelegênd sub aceasta scoalele — trebue coordinată, adecă regulată prin lege.

Dacă privim legile din 1791, trebue se recunoascem, că autorii lor au fost oameni înţelepţi, au stat la nivelul culturei secolului lor, n'au fost însĕ băr-

---

— Saltimbanc sau nu, destul că el este un om estraordinar, replică maiorul, şi ce e mai mult, el este un bărbat cu inimă!

Eu l'am vĕḑut în Stokholm, în luna trecută, apărându-se voinicesce contra trei matrozi beţi şi furioşi; unul din ei maltratase urît un biet ucenic de corabie şi Cristiano Waldo, indignat, le-a smuls victima din mâni. Altădată a acest Cristiano Waldo s'a aruncat în mijlocul focului, spre ascăpa o bĕtrână muere şi în toate ḑilele cinstise câştigul sĕu acelora ce îi escitară mila. În sfârşit poporul din suburbii atâta l-a iubit încât el fu silit a pleca pe furiş, precum se ḑice, ca să nu fie purtat în triumf.

— Şi ca să nu fie silit, ḑise Margareta, a'şi depune masca; căci magistratura începu a se nelinişcì de un necunoscut aşa popular, şi a se întreba dacă nu este el doară un agent rusesc, care ar putea, fiindu-i timpul şi locul favorabil, face vre o revoluţie.

— Creḑi Dta, ḑise Cristiano, că ciudatul acesta de om este spion rusesc?

— O, eu nu o cred respunse, Margareta. Eu nu sûnt de acelea care cred că bunătatea şi caritatea servesc a ascunde intenţii rele.

— Dară masca aceea? ḑise una din fetele tinere, care ascultase cu aviditate cuvintele oficerului: pentru ce e masca aceea neagră, ce o poartă totdeauna, când întră şi când iasă din teatrul sĕu? Este doară pentru a reprezenta arlechinul italian?

— Ba nu, el nu apare nici când în persoană la spectacolele, care le dă publicului. Motivele sale nu le scie nimenea.

— El îşi ascunde poate vre o lepră? observà Cristiano.

— Alţii pretind că el n'are nas, ḑise unul dintre tineri.

— Şi alţii mai ḑic, observà o a treia persoană, că el este băiatul cel mai frumos din lume şi că s'a arătat gazdelor sale din suburbiu şi unor persoane, cu care s'a împrietenit.

— Se pare chiar, replică maiorul, că el nu se maschează de loc în ceea ce ai putè numì interiorul seu: opiniile de pe faţa sa sûnt foarte divergente. O luntraşă tineră, care s'a bolnăvit de curiositate, a obţinut favorul demascărei, a leşinat însĕ de spaimă vĕḑênd un cap de moarte.

— În adevĕr, acest Waldo ar fi diavolul în persoană, ḑise Margareta, fiind că el se arată cum voesce, băiat frumos sau monstru înspăimêntător. Aşa-i domnişoarelor, că D-voastră nu doriţi a-l vedè?

— Ei bine, şi Dta Margareto?

— Noi, să mărturisim franc, că ardem cu toatele de dor sĕ-l vedem ceea ce nu ne împedecă a ne fi tare frică?

— Şi are el să vină aici? întrebà una din domnişoare.

— Ba se ḑice chiar, că el este aici, rĕspunse maiorul.

— Cum, în adevĕr? esclamà Margareta. A sosit? avem sĕ-l vedem? Este el aici? doară la bal?

— O! încât pentru aceasta, ḑise Cristiano, ar fi anevoe.

— Pentru-ce anevoe?

— Pentru că un saltimbanc n'ar cuteza a se presenta ca invitat în societatea cea bună.

— A da! se pare că şiretul acela îndrăsnesce la toate, replică maiorul. Masca, spectacolul şi numele sĕu nu se departă una de alta; însĕ lumea pretinde şi este foarte probabil, că sub alt nume şi fără mască, el umblă pretutindenea în Stockholm şi, că, pe promenadele şi în cârcimele cele mai frecuentate, nu eşti nici odată sigur, când vorbesci de el, a nu-l avè lângă tine sau chiar a i te adresa cu vorba.

— Ei bine, replică Cristiano, apoi cine scie, în adevĕr? El este doară în odaia aceasta!

— O! asta nu! respunse Margareta, după ce se uitase prin odaie, toate persoanele care sûnt aici le cunoascem.

— Dar pe mine nu mĕ cunoasce niminea? Eu sûnt doară Cristiano Waldo?

— Ei bine, unde-ţi este capul cel de moart? ḑise riḑênd una din tinerele fete. Fără mască şi fără cap de moarte nu eşti decât un Waldo apocrif! Ei ce voiam sĕ vĕ întreb domnilor, cine ne va spune, cum s'a aflat sosirea sa?

(Va urma.)

www.digibuc.ro

baţi de stat, căci ei în legi au depus numai principiele, încredînd formularea acelora generaţiei viitoare, în sinul căreia pentru interpretarea drepturilor reciproce s'au întêmplat frecări continue.

Dacă Br. Eötvös era om mai puţin scrupulos în folosirea dreptului de supraveghiere, s'ar fi putut poate clarifica definiţiunea dreptului de supraveghere prin o conclusiune, interpelare sau prin pertractarea câtorva petiţiuni.

Thály Kálmán: Aceasta nu e lucru atât de bagatel! (O voce din stânga estremă: foarte rău ar fi fost!)

Trefort Ágoston, ministru de culte şi instrucţiune:

Br. Eötvös însă a voit să reguleze afacerea prin lege, şi a presentat un project, şi venind lucrul în chipul acesta la ordinea ţilei, trebue să-l clarificăm cu ori ce preţ, căci ori ce amênare va mări măsura pretensiunilor şi va deveni în defavorul celor interesaţi. (Aşa este, — din dreapta).

Projectul lui Eötvös s'a transpus comisiei pentru instrucţiune, am convenit însă cu toţii într'aceea — membrul comisiei era atunci domnul ministru president şi eu — că în sesiunea aceea projectul cu greu va deveni lege şi astfel desbaterea lui s'a amênat pe toamna următoare. În toamnă fuserăm convocaţi de mai multe ori spre acest scop, însă bolnăvirea br. Eötvös, terminată cu trista catastrofă, ne a împedecat de a o putè îndeplini. Pot asigura pe On. casă că nici o veleitate confessională n'a jucat rolă la această amânare, căci atunci nimărui nu i-a trecut prin minte să zădărnicească desbaterea din preîngrigiri confesionale.

După moartea lui Eötvös lucrul a pausat, însă devenind eu în Septemvre, 1870 ministru m'am vădut silit ca şi br. Eötvös, căci se accentua din toate părţile reforma scoalelor medii şi necesitatea presentărei unui project de lege în privinţa aceasta. În urma acesteia am ţinut mai multe enquette şi conferinţe cu bărbaţi de specialitate a căror, fărt a fost projectul de lege presentat de mine în 28 Iuniu, 1873. Acest project s'a desbătut în detaiu şi cu fundament în comisia pentru instrucţie şi raportul ei s'a pus în 9 Februarie, 1874. pe masa dietei, de aici s'a trimis în sectiuni şi raportul comisiunei centrale s'a presentat în 17 Maiu în parlament. Acest raport nu s'a pus la ordinea ţilei, însă nime n'a agitat publice în contra lui din privinţe confesionale.

S'a făcut din el cestiune de bani şi s'a amânat pe timpuri mai bune.

La începutul periodului 1875—1878 au început a suna trimbiţa confesiunilor. (Ilaritate viuă) În o adunare a superintendenţilor din Miskolcz au început a striga, că projectul despre gimnasii şi scoalele reale ameninţă autonomia bisericilor protestante.

Csánády Sandor Aşa şi este!

(Va urma.)

În'codată alegerea de protopresbiter în Oraviţă.

(C.) Domnul X. autorul reflecsiunilor publicate în Nrul 21. al acestui jurnal, se vede că s'a supărat rău pe mine, pentru că n'am remas „consecuent în deducţunile" mele, referitoare la alegerea de protopresbiter în Oraviţa.

Firesce „consecuenţa" ar fi dorit-o dlui să meargă până acolo numai, unde am terminat cu criticarea faptelor opositiunei din sinod, acolo apoi să încet, ear consistoriului să-i dau bună pace, ori a lucrat bine după părerea mea, ori rău, căci mi am scos informaţiunile „din o fântână cu apă nu prea limpede, din ţiarul „Luminătoriul."

Ei bine! cine este de vină, dacă cele ce se publică în „Luminătoriul" despre consistoriul din Caransebeş nu sunt „apă limpede"? Eu citesc cu atenţiune Luminătoriul, şi n'am aflat încă nici un cas, în care acel ţiar să nu fi dat loc rectificărilor, ba din contră l'am vădut polemizând cu alt ţiar în favoarea rectificărilor. O serie de corespondenţe s'au publicat în dênsul referitoare la această cestiune, şi dela Caransebeş nici o „apă limpede" nu s'a vărsat peste dênsele, prin urmare publicul cetitoriu cu tot dreptul poate presupune, că cele publicate sunt esacte.

Hai, să ţicem dară ca torentele din reflecsiuni va fi acea „apă limpede", cu care dl X. crede că poate spăla pe cei negriţi în Luminătoriul.

M'aşi fi bucurat din suflet, dacă se dovedea că opiniunea mea asupra denumirei protopresbiterului nu este dreaptă, că consistoriul şi episcopul au proces corect şi conform legei, pentru că vătămarea legei nici odată nu este atât de periculoasă pentru biserică când ea provine dela popor, care arare ori le pricepe, şi de cele mai multe ori este dus în rătăcire prin conducători interesaţi, pe cari însă, dupăce se luminează, îi părăsesce, şi periculul este delăturat, ca şi când provine de sus, dela acele organe, cari în puterea oficiului lor nunumai trebue să priceapă legea, dar întru esecutarea ei corectă sunt datori a premerge cu esemplu bun.

Cu părere de rău trebue să-mi esprim convingerea însă, că şi această „apă" atât este de drosdioasa şi clocită, încât după părerea mea, cei spălaţi cu dênsa de feliu nu au devenit nici mai albi, nici mai parfumaţi, decum îi lăsase „Luminătoriul."

„Nu este adevărat — se ţice în reflecsiuni — că comisariul consistorial Filaret Musta a eschis în comitetul protopresbiteral pe recurintele I. Veloran dela candidare... el a făcut în confidenţă atenţi pe membrii comitetului, că contra acestui recurente ar fi în curgere un proces disciplinar, după informaţiunile sale oficioase, dar n'a cerut, nici insistat la eschiderea lui"!....

„Noi am ţinut şi ţinem de îndreptăţit pe comisariu ca pe impoteritul consistoriului a da în casuri concrete informaţiuni confidenţiale comitetului protopresbiteral despre referinţele personale ale recurenţilor, *căci la din contră presenţa lui în comitet este superfluă*".

Dacă într'adevăr numai asta ar fi chiemarea comisariului consistorial în comitetul protopresbiteral, atunci acei, cari susţin că pe basa §-lului 51 st. org. comisariul consistorial nu poate fi îndreptăţit decât numai „spre conchemarea şi celebrarea Sinodului" şi că prin urmare în comitet n'are loc, ar avè toată dreptatea, căci de „informaţiuni confidenţiale" nici comitetul, nici consistoriul n'are nici o lipsă. Informaţiunile referitoare la conduita concurenţilor nu trebue să fie „confidenţiale" ci pe faţă, ear pe acelea cu mult mai eftin şi mai cu demnitate le ar putè comunica consistoriul în scris cu comitetul; dar om onest nici n'ar primì un rol atât de de injositoriu.....

Eu însă pe basa §-lui 59 st. org. şi pe basa dispositiunilor consistoriali basate în §. 46. st. org. susţin, că numai comisariul consistorial este îndreptăţit a duce presidiul în comitetul protopresbiteral, ear chemarea lui este cu mult mai sublimă decât a face pe „informatoriul confidenţial" care este identic cu „denunciatoriul"

Dar dacă n'a intenţionat dl comisariu eschiderea din candidare a dlui I. Velovan, şi dacă n'a fost şi el de părerea, că comitetul este competente eventual a eschide din candidare pe vre-un candidat, mi-ar plăcea să sciu: pentruce a aflat dlui de oportun „după informaţiunile sale oficioase" a-l denuncia comitetului, că este în proces disciplinariu?

Eu aşa cred, că dl. comisariu, despre care se afirmă în reflecsiuni la acest punct că „s'a purtat cu tact şi n'a greşit", n'a putut face această descoperire fără nici un scop, ear scopul n'a potut fi altul decât: că i-ar fi venit bine la socoteală eschiderea lui din lista candidaţilor, — şi că după părerea dsale împregiurarea că un preot este în proces disciplinariu este suficientă, ca acela să fie eschis din lista candidaţilor, — ceea ce eu cred că ar fi un principiu foarte periculos, căci: ce este mai uşor? decât pe basa unor denunciări false, a încurca în proces disciplinariu pe cel mai nevinovat om, chiar naintea alegerei, dacă este concurent periculos, şi a-l absolva deplin după alegere, când nu mai poate aspira la protopopie.

Poftim tact şi procedere corectă!

„Este un neadevăr colosal — se ţice mai departe în reflecsiuni — că comisariul preşedinte a fost reflectat, că prin eşirea pretinşilor membrii protestatori sinodul ar fi devenit necapabil de a aduce decisiuni valide". . . .

„Este fapt necontestabil, că constatarea numărului membrilor presenţi nu s'a cerut din nici o parte; ear comisariul preşedinte vădând că n'au eşit afară din localul electoral *toţi* consoţii dlui Mangiuca, şi că iară alţii eşiţi vin înapoi, a dispus votarea, al cărei resultat este cunoscut, că profesorul de teologiă A. Ghidiu a întrunit 17. voturi, Macsim Popoviciu 13. voturi, Paul Miulescu 1. vot, o persoană necandidată 1. vot, *la olaltă 32 voturi*"

„Este neadevărat că la actul votărei *n'au fost presenţi 37.* de deputaţi, nnmerul prescris de §. 43 stat. org."

(Auţi colo! „Nu crede bărbate, ce veţi cu ochii, ci crede tu ce-ţi spun eu")

„A fost presenţi la acel act şi mai mulţi de 37 de deputaţi, dar fie din maliţie, sau rancoare, la cetirea numelui lor mai mulţi din ei au remas muţi. De esemplu aducem pe advocatul Lepa, apoi deputatul Teodor Drugariu, Nicole Patulea, pecarii comisarul consistorial i-a vădut în sinod şi de cari dênsul şi aduce bine aminte."

(Ce bine este informat, dl. X. despre cele ce numai dl comisariu le poate scì, parcă este un trup şi un suflet cu dênsul)

„Greşala este a notariului sinodal, (aşa dară totuşi este greşală), care a întrelăsat a însemna pe acei deputaţi, cari aflându-se în localul electoral presenţi sub actul votărei, la apelul nominal au fost devenit muţi sau s'au fost pitulat, şi n'au voit să se folosească de acest drept al lor."

Cetind acestea, cugeţi că în amintitul sinod s'au jucat deputaţii „dea-mîţa oarbă".

Ce să facă bietul notariu? dăcă el legat la ochi, n'a cunoscut pe cei ce provocaţi de dênsul rămâneau „muţi şi să „pitulau". (Va urma.)

Protocol

luat în adunarea alegătorilor români din cele patru cercuri electorali a le comitatului Braşov tinută Vineri în 2 Martie 1883 sub presidiul dlui adv. Octavian Sorescu.

I. Presidiul deschide adunarea prin o cuvêntare acomodală, în care arată motivul, care a îndemnat pe comitetul electoral local, ca să convocăm pe astăţi o adunare generală a tuturor alegătorilor din acest cerc adecă: proiectul de lege pentru scoalele medie. Arată mai departe tendenţa acestui project, care nu este decât maghiarisarea, arată pericolele, cari ameninţă naţiunea şi limba noastră română, motive grave, cari ne umplu de grigiă şi temere. Legi aspre se aduc în dieta ţării, ţice oratorul în care nu suntem representaţi. Ne supunem la ele însă numai de silă! (Aşa este) Trebue se luptăm cu arme legali o naţiune piere fără de luptă. (Bravo aşa este) Să facem aceea ce putem face. Se protestăm în faţa lumii, că noi nu abţicem de limba şi de naţiunea noastră. Astăţi sûntem datori, adause dsa, a ne manifesta ţinuta noastră faţă de acest project şi mă măgulesc a crede că toţi vom fi conduşi de unul şi acelaşi spirit de unul şi acelaşi cuget. Cu acestea vă ţic: Bine aţi venit!

II. Pentru redactarea protocolului se aleg de secretari dd. Petra Petrescu şi Iosif Comanescu.

III. Luând cuvêntul dl advocat Sim. Mărginean, după o într'oducere corespunţătoare cetesce şi propune spre primire următoarea Resoluţiune:

Resoluţiune.

Avênd în vedere, că una dintre basele vechei constituţiuni transilvănene au fost biserica liberă şi autonomă în stat şi că confesiunile în puterea deosebitelor legi fundamentale şi ale tractatelor încheeate cu Înnalta casă domnitoare au fost şi sûnt până acum în drept de a administra în sfera lor autonomă nu numai trebile bisericesci, dar şi pe cele scolare;

Avênd în vedere, că în puterea acestui drept sancţionat prin us secular şi devenit sucul şi sângele poporaţiunei, deosebitele confesiuni au înaintat în trecut eschisiv şi înaintează şi astăţi în mare măsură şi cu bun resultat cultura în popor purtând astfel în locul statului, sarcina considerabilelor jertfe împreunate cu învăţământul public; considerând că acele măsuri, cari în state cu unitate de limbă sûnt folositoare, nu sûnt aplicabile în state poliglote şi că în state poliglote şi în specie în Ungaria, unde naţionalităţilor nemaghiare, conscie de dreptul esistenţei lor individuale pentru desvolatarea lor culturală şi activitatea lor intelectuală, nu le-a remas alt teren decât biserica şi scoala, este nu numai recomandabil, dar chiar în interesul culturei românesci de necesitate, ca prin scoalele deosebitelor biserici autonome să se da posibilitatea, ca deosebitele naţionalităţi nemaghiare să înainteze în cultură pe cale naturală, adecă să se cultiveze în limba lor proprie.

Avênd în vedere, că projectul de lege despre scoalele medii şi despre cualificaţiunea învăţătorilor la acele scoale ce se află astăţi în ajunul de a devenì lege, nu se mărginesce în a precisa dreptul de suprema inspecţiune a statului faţă de scoalele medii confesionale ci vătămând autonomia şi dreptul de proprietate al confesiunilor acestor scoli concede amestec strein în trebile strict administrative ale scoalelor confesionale espunênd aceste scoale şi învăţământul în acele scoale la şicane, eară esistenţa acelor scoale la discreţiunea organelor statului.

În fine avênd în vedere că susnumitul project de lege ameninţă a confisca ultimul rest de drepturi acordate naţionalităţilor nemaghiare prin Art de lege XLIV din anul 1868 despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor, privit până acum ca lege fundamentală în statul nostru, că pune prin mai multe dispositii în locul interesului de cultură ţinta de maghiarisare şi prin aceasta amărăsce sufletul acestor naţionalităţi, perpetuă agitaţiunea între cetăţeni spre cea mai mare daună a intereselor vitale ale popoarelor locuitoare în acest stat.

Avênd în vedere toate aceste împregiurări alegătorii români din cele patru cercuri electorale ale oraşului Braşov şi comitatului cu acest nume, adunaţi astăţi în conferenţă declară:

Că susnumitul project de lege pentru scoalele medii şi cualificaţiunea învăţătorilor dela aceste scoale, ce ameninţă a ni se impune, nu numai că nu corespunde referinţelor actuale ale statului nostru poliglot, dar că acel project neţinênd cont de referinţele istorice ale Confesiunilor din patrie şi călcând în picioare drepturile şi autonomia deosebitelor confesiuni, drepturi garantate prin legi de stat vatămă profund simţul de dreptate al locuitorilor acestui stat şi vatămă cele mai sânte drepturi ale civilisaţiunei şi ale libertăţii, că mai departe punênd în loc de interesul învăţământului şi al culturei, scopuri streine şi anume scopuri de a maghiarisa, nu numai că nu înaintează cultura poporului, ci agitâno temerile naţionalităţilor nemaghiare în continuu jignesce buna înţelegere între cetăţenii aceluaşi stat şi prin acea-

www.digibuc.ro

sta periclitează cele mai vitale interese ale statului și sub minează bunăstarea popoarelor, peutru aceea alegĕtorii din aceste patru cercuri electorale, vĕḑênd acest pericul ameninţător **protestează contra atentatului ce se intenţionează prin acest project de lege.**

Între aprobări generale adunarea declară prin sculare că consimte întru toate cu Resoluţiunea și o primesce en bloc de a s'a.

IV. Dr. Aurel Mureșan, redactorele „Gazetei Transilvaniei" emoţionat de aspectul unei întruniri atât de imposante de alegĕtori mulţămesce adunării în numele pressei române pentru viul interes, pentru patrioticele manifestări, ce le a dovedit cu astă ocasiune momentoasă, Mĕ bucur, dlor, ḑise d-sa, că prin ţinuta Dv. resfrângeţi aserţiunile netemeinice a le pressei maghiare care ne aruncă că sûntem trădători de patrie, pentru că ne aperăm dulcea limbă strămoșească și că eu nu vorbesc din inima poporului. (Ba da, așa simţim.)

V. În numele alegĕtorilor din afară dl G. Proca mulţămesce inteligenţei din Brașov pentru zelul dovedit și cu astă ocasiune faţă de sântele noastre cause naţionali.

VI. Dr. Ioan Neagoe într'o cuvêntare mai lungă însoţită foarte des de aplause constată drepturile neprescriptibile ale poporului nostru în această patrie. Vrem sĕ remânem ceea ce sûntem, ḑice dênsul, altcum nu! Ingerinţă în casa noastră nu putem suferì. Noi sûntem adevĕraţii patrioţi, pentrucă noi nu ne am călcat nici odată jurămêntul și considerând că naţiunea română a dovedit aceasta în decursul timpului și că acest patriotism l'a sigilat prin torenţi de sânge, vĕrsaţi pentru apĕrarea acestei ţĕrii, respingem cu indignaţiune numele de trădători și 'l aruncăm în faţa acelor, cari îl merită! (Aprobări.)

VII. Dl advocat Ioan Lenger luând ansă din vorbirea dlui Red. al „Gazetei Tr." A. Mureșean, declară în numele adunării că aceasta consimte întru toate cu ţinuta deamnă a „Gazetei Trans." în cause naţionale și asigură pe dl redactor că până va lupta cu armele cu cari se luptă, poporul român totdeauna va fi cu dênsul. (Aprobări generali).

VII. Presidiul mulţumesce alegĕtorilor pentru interesarea patriotică dovedită astăḑi, înfăţișându-se în numĕr atât de considerabil, într'o causă atât de momentoasă.

Ședinţa se închieă.

Brașov, D. U. S.

Octavian Sorescu m. p., președinte. *Petra-Petrescu* m. p., secretar.
Ios. Comanescu m. p. secretar.

Nr. 1883 Scol.

Prin emisul înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucţiune publ. ddto 22. Februarie n. 1883 Nr. 5683 se escrie concurs pentru următoarele stipendii vacante din fundaţiunea Beșaniană.

a) un stipendiu a 100 fl. anuali pentru o elevă dela vre-o preparandie de învĕţătoreasă din patrie;

b) trei stipendii de câte 100 fl. anuali pentru ascultători la vre-o preparandie de învĕţători din patrie.

La stipendiile aceste pot concurge eleve și elevi preparandiali fără deschilinire de confesiune, și anume cei dela preparandiile de stat prin direcţiunea acestora, ear cei dela preparandiile confesionali prin autorităţile superioare (consistoriile eparchiali) concerninte, fiind a se alătura la cererea concursuală: estras din matricula botezaţilor, testimonii despre ante-studii, atestat despre purtarea morală a concurentelui și legitimare despre starea familiară și materială a aceluia.

Cererile astfeliu instruite sûnt a se așterne la preparandiile de stat prin consiliul direcţional, la cele confesionale prin autoritatea superioară concernintă până *la 30 Martie st. n. a. c.* direct la curatorul fundaţiunei de Rudnyánski Ferencz în Budapesta.

Aducêndu-se aceasta la cunoscinţa elevilor și elevelor de confesiunea greco-orientală dela ori ce preparandie se înseamnă în sensul statutelor fundaţionali concerninte spre orientare:

a) că in privinţa legitimărei despre starea faliamiră și materială e de a se arăta prin certificat dela antistia politică concernintă posiţiunea socială (caracterul) a părinţilor; starea lor materială, așa dară nu atestat de paupertate, eventual repausarea acelora: apoi numĕrul pruncilor acelora și dacă suplicantele sau vre un frate al aceluia are vre un stipendiu sau ajutoriu.

b) Purtarea morală e de a se atesta și din partea direcţiunei institutului, la care studiază.

c) Cererea concursuală e a se așterne in limba, maghiară, ear acluselor aceleia estradate în altă limbă e; a se alătura traducere maghiară autenticată.

d) Cererile neinstruite în modul acesta nu se vor lua în considerare. —

Elevii din despărţĕmântul pedagogic al seminariului Andreian au a așterne cererile lor adresate către susnumitul curator la acest consistoriu până la 13/25 Martie a. a.

Sibiiu 23 Februarie (7 Martie) 1883.

Dela consistoriul archidiecesan gr. or.

Varietăţi.

* (Adunarea generală.) a comitatului Sibiiului este convocată în ședinţă estraordinară pe Luni în 28 Februarie (12 Martie).

* (Convocare). Alegatorii români din ambe cercurile electorale ale comitatului Fagarașului, cu deosebire preoţii, învĕţătorii, primarii și inteligenţa română sunt prin aceasta conchemaţi a participa la adunarea care se va ţinè Vineri 16/4 Martie 1883 ante ameaḑi la 10 oare în Făgăraș, în sala otelului „Kral."

Obiectele de pertractare:

1 Raportul despre activitatea subsemnatului comitet.

2. Votarea unei resoluţiuni eventual unei adrese către ambi Metropoliţi români referitoriu la noul project de lege despre scoalele medie confesionale.

Făgăraș în 6 Martie 1883.

În numele Comitetului alegĕtorilor români din comitatul Făgărașiului, *Alecsandru Micu*, vicariu, *Petru Popescu*, protopop, *Ióan Roman*, advocat, *Duvlea Hilariu*. advocat.

* *(Avis)* Cu Nr. următor al foaiei noastre vom începe publicarea numerilor trași în loteria de esposiţiune din Triest.

* (Concert) arangiat de dd. Carol Schulz și Iosef Preczlik membri capelei cetăţii, cooperând și dl. Otto Kapp, dirigent al chorului, va avè loc aḑi de seară în sala dela „împĕratul romanilor". După concert va urma joc. Programa concertului de 8 piese este aleasă. Începutul la 8 oare.

* („România jună"). Rugăm pre toţi Dnii cărora ne-am luat voie a trimite liste de abonament pentru „Almanachul" ce-l edă societatea, a ni le inapoia în timpul cel mai scurt, ca sĕ ne putem orienta. Viena în 7 Martie n. 1883. Comitetul pentru „Almanach."

Bursa de Viena și Pesta.

Din 8 Martie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%.	129.29	119.90
Renta de aur ung. de 4%.	88.50	88.85
Renta ung. de hârtie	86 35	86.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.75	135.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.10	91.—
Sorţi de regularea Tisei	109.75	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.—	78.30
Datorie de stat austr. în argint	78.50	78.50
Renta de aur austriacă	97.65	97.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	829.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	310.25	310.—
Acţiuni de credit austr.	309.50	319.50
London (pe poliţa de trei luni)	119.80	119.75
Strisuri fonciari ale institutului „Albina"		100 30
Galbin	5.62	5.62
Napoleon	9.49½	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 85. [368] 3—3

CONCURS.

În esecutarea înaltei ordinaţiuni consistoriale dto 11 decembre, 1882. Nr. 4739. Plen. se publică prin aceasta concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Iliei, pe basa „Statutului Organic" §. 63 combinat cu §. 23. punct 5. și a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 §. 7.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi totodată și paroch în locul central al tractului, anume în opidul Ilia.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt: *a)* venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriul de stat și din tacsele, ce incurg pentru ședulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali și pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali; *b)* venitele ordinari a le parochiei de clasa a III. din Ilia.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi și bine meritaţi pe terenul bisericesc și scolar, avênd totodată a documenta o pregătire cel puţin de VIII. clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate, că au tenminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre, și au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune; sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiei esaminătoare a consistoriului archidiesan.

Pot însĕ concurge și fără testimoniul de cualificaţiune profesorii de teologie și preoţii hirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă de mai sus.

În mod escepţional pot concurge și fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul și acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avea dela cousistoriul archidiecesan (plenar) speciala îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a-și asterne suplicele de concurs la Veneratul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în restimp de 30 de ḑile dela prima apariţiunea acestui concurs în foaia „Telegraful-Român," alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, care se conţină date esacte și speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) și locuinţa concurentului, anii etăţii; (anul luna și ḑiua nascerei), studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul și categoria acelora) esamenul de maturitate și altele; studiile pregătitoare teologice (anul și locul acelora, și esamenul de cualificaţiune) serviţiile de până acuma pe terenul bisericesc (timpul locul și categoria acelora) în fine cunoscinţa limbelor și alte reflecsiuni.

Datele din această tabelă sûnt de a se întărì cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice și de maturitate, testimonii teologice și de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci și eventualmente toate altfeliu de recomândări.

Ilia Mureșiana la 25 Ianuarie 1883.

Comitetul protopresbiteral al tractului Iliei.

Ioan Papiu m. p., presid. comis. cons. **Parteniu Crișan** m. p., notariu.

Nr. 97. [369] 1—3

EDICT.

Ana Georgie Rusuleţiu din Codlea legiuita soţie a lui Bucur Marcu tot din Codlea, protopresbiteratul Branului, care de 4½ ani de ḑile pribegesce în lume fără de a se sci unde se află și de mai trăiesce este prin aceasta cu scirea și încuviinţarea Preavenerabilului Consistoriu archidiecesan dto. 17 Februariu a. c. Nr. 594 B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze inaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absenţa ei se va pertracta și decide procesul intentat asuprăi de barbatul ei.

Brașov, 22 Februariu 1883.

Scaunul protopresbiteral ortod. orient. al tractului Branului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 25—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

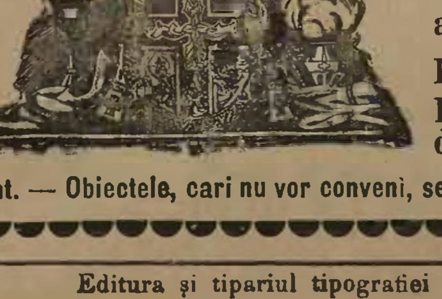

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăţi industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor Nicolau Cristea. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

www.digibuc.ro